

RAADSINFORMATIEBRIEF (RIB)

Registratienr : Z/21/009524
Inlichtingen: Kuijpers, Remy
Team: BOR
Portefeuillehouder: Portefeuillehouder Blomen
Onderwerp: RIB Maasgouw
klimaatbestendig
Bijlage: Aan de leden van de raad van de gemeente Maasgouw

Geachte leden van de raad,

Met deze raadsinformatiebrieft informeert het college u over de stand van zaken van het klimaatbestendig maken van Maasgouw. In deze brief wordt beschreven wat was voorgenomen, wat is de huidige stand van zaken en wat ligt er in het verschiet.

Het klimaatbestendig maken van Maasgouw gebeurt om beter bestand te zijn tegen wateroverlast, hittestress en droogte.

Het voornemen om klimaatbestendig te zijn is opgenomen in het collegeprogramma 2022 - 2026 en komt tot uitvoering in het gemeentelijkrioleringsplan (GRP) en de Klimaat Adaptatie Strategie met bijbehorende uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Maasgouw. Alle drie de documenten zijn in 2021 door de raad vastgesteld.

Wat hadden we ons voorgenomen:

- Wateroverlast

Tijdens het opstellen van het GRP zaten er al een paar maatregelen in de pijplijn die in het plan zijn opgenomen als sowieso maatregel. Hoe het hiermee staat is ook onderdeel van deze evaluatie. Onderstaand de status van deze maatregelen:

Overzicht sowieso maatregelen		
Kern	Maatregel	Uitgevoerd of niet
Stevensweert	Afkoppelen binnen de singels	In uitvoering, gereed in 2024
Maasbracht	Afkoppelen deel Stevensweeterweg	Reeds uitgevoerd
Maasbracht	Afkoppelen deel Molenweg	Reeds uitgevoerd
Maasbracht	Afkoppelen De Spil en parkeerplaats	Reeds uitgevoerd
Maasbracht	Afkoppelen deel Hoofdstraat, Kloosterstraat, Kromstraat en Battenweg	Reeds uitgevoerd, met uitzondering van Battenweg
Brachterbeek	Afkoppelen Oliestraat	Reeds uitgevoerd
Linne	Afkoppelen Molenweg, Beatrixstraat, Julianastraat en Wilhelminastraat	Reeds uitgevoerd
Thorn	Afkoppelen Wilhelminalaan	Reeds uitgevoerd
Thorn	Afkoppelen Casino en Wal	MIP 2026
Thorn	Afkoppelen Eind en Meers	Reeds uitgevoerd
Thorn	Afkoppelen Oude Trambaan	Reeds uitgevoerd
Heel	Afkoppelen Oosterveldstraat	Reeds uitgevoerd
Beegden	Afkoppelen Bosveld	Niet meer in MIP opgenomen
Beegden	Afkoppelen Biezenstraat	Reeds uitgevoerd
Beegden	Afkoppelen Martinus school	Reeds uitgevoerd
Wessem	Afkoppelen Sint Medardusstraat	Reeds uitgevoerd

In het GRP zijn ook nieuwe maatregelen opgenomen om bij toekomstige hevige buien wateroverlast te voorkomen. In onderstaande tabel staan de hydraulische maatregelen van het GRP:

Nieuwe hydraulische maatregelen in het GRP				
Kern	Straat	Maatregel	Omvang	Uitgevoerd of niet
Beegden	Heerstraat Noord	Schildmuur met doorlaat plaatsen	In rond 600 met doorlaat rond 250 mm	Planning 2024
Stevensweert	Muncadostraat	Rioolvergroting	80m rond 300mm vervangen door rond 500 mm	Oorspronkelijk MIP 2025 Vervallen bij versobering JIP/MIP
Heel	Daelzicht, Rector Driessenstraat en Mgr Savelsbergweg	Rioolvergroting / extra hoofdafvoer	870m nieuw riool, vuilwater en hemelwater	Blauwe Ader Heel uitvoering in 2024 en 2025
Heel	Sportparklaan	Plaatsen schildmuur	In buis rond 1000mm	Blauwe Ader Heel uitvoering in 2024 en 2025
Heel	Rector Driessenstraat	Plaatsen stuwput	Drempel 3m breed	Blauwe Ader Heel uitvoering in 2024 en 2025
Brachterbeek	Elzenweg	Aanleggen verbinding riool	30m rond 500mm	Reeds uitgevoerd

- Hittestress en droogte

In de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie staan de maatregelen benoemd die worden uitgevoerd om beter om te kunnen gaan met hittestress en droogte. Onderstaand de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Vanaf pagina 5 worden de resultaten beschreven die tot nu toe gerealiseerd zijn én wordt ingegaan op de lopende en toekomstige maatregelen.

NR	Projectnaam	Beschrijving	Uitleg	Budget Klimaatadaptatie (algemeen middelen)
1	Subsidie afkopen 	We verstrekken subsidie aan eigenaren om het hemelwater van het gemengd riool af te halen en op eigen terrein te infiltreren.	Jaarlijks investeringsbedrag van 2022 t/m 2027	GRP
2	Programma afkopen 	Bij reconstructies passen we de openbare ruimte aan om rekening te houden met meer extreme neerslag, mits doelmatig. Bedrag per jaar tot en met 2027	Jaarlijks investeringsbedrag van 2022 t/m 2027	GRP
3	Beleid bovengrondse maatregel 	We hebben een voorkeur voor het zoeken naar maatregelen in de bovengrondse openbare ruimte. Maatregelen worden doelmatig ondergronds ingepast (op basis van een MKBA).	regulier werk	€ 0
4	Werkgroep Klimaatadaptatie 	We zetten in 2021 een werkgroep klimaatadaptatie op die in nieuwbouwplannen en reconstructies meedenkt over het klimaatadaptief uitvoeren/aanpassen van de openbare ruimte. Bij nieuwe plannen, reconstructies maar ook bij regulier beheer en onderhoud wordt klimaatadaptief denken de leidraad. Zie ook "Tegengaan van vershraling door klimaatverandering". Samenstelling Groen, Stedenbouw, Juridisch, Wegenbeheer en Riolerings/Water.	regulier werk	€ 0
5	Scholen en schoolpleinen worden klimaatproof 	Gemeente gaat in gesprek met scholen over hoe het perfecte schoolplein er uitziet. Dit gebruiken we als input voor de inrichting. Een deel van de tegels halen we er uit. Hierbij ondersteunt de gemeente de scholen met menskracht. We planten struiken, bomen en gras. We introduceren natuurlijk spelen middels nog te ontwikkelen lesprogramma's. We leggen veilige waterpartijen aan met een educatief verhaal. Maasgouw heeft 7 scholen, kosten per school € 40.000,-	Jaarlijks investeringsbedrag van 2022 t/m 2025, in 2022 € 40.000 opstarten met 1 school	GRP
6	Beleid voorkomen hittestress bij nieuwbouw 	Formuleren gemeentelijke eisen voor nieuwbouw om hittestress tegen te gaan. Bij nieuwbouw: toets oriëntatie van woningen aan zonnestand in zomermaanden. Voorbereiding door werkgroep klimaatadaptatie.	regulier werk	€ 0
7	Bouwverordening klimaatproof 	Gemeentelijke klimaateisen bouw vastleggen in Bouwverordening. In de toekomst: moet meegenomen worden in het omgevingsplan.	regulier werk	€ 0
8	Burgerparticipatie vergroening 	We passen meer natuur in in de bestaande gebouwde omgeving. Samen in de tuinen werken met betrekking tot ontstening. Bijvoorbeeld zoals project Ik Groen Het in Landgraaf of het IVN project in Weert. Beschaduwning in tuinen. Klimaatproof gevels door aanplant gepaste struiken en bomen. Grindtuinen vergroenen, bewustwording klimaat en biodiversiteit.	Jaarlijks bedrag van 2022 t/m 2027	€ 30.000,00
9	Overzicht koelte eilanden 	De actie is in kaart te brengen waar in deze gemeente die koelte eilanden liggen en wanneer die toegankelijk zijn.	eenmalig projectbudget	€ 3.000,00
10	Communicatie koelte eilanden 	Opzetten van een methodiek om kennis over hitte en koelte uit te wisselen. Koelte eiland zijn daarbij de koele(re) verblijfsplekken; plekken doorgaans in de schaduw.	eenmalig projectbudget	€ 5.000,00
11	Meer Verbindingsroutes opzetten 	Koelte eilanden behouden en uitbreiden. Verbindingsroutes opzetten. Actie Werkgroep klimaatadaptatie.	Jaarlijks investeringsbedrag van 2022 t/m 2027	€ 25.000,00
12	Soortenlijst Klimaatadaptatie	Soortenlijst opstellen met adaptieve flora en fauna soorten. Ook voor gemeentelijk groen en bomen, binnen en buiten de bebouwde kom. Actie Werkgroep klimaatadaptatie.	regulier werk	€ 0
13	Vinger aan de pols	jaarlijks peilen we de stand van zaken door een (korte) vragenlijst over de klimaatthema's via het burgerpanel te verspreiden.	regulier werk	€ 0
14	onderzoek wisselwerking drinkwater-klimaatadaptatie-energietransitie	Opzetten onderzoek naar wisselwerking tussen de drinkwaterproductie, klimaatadaptatie en energietransitie taken. We beschermen de drinkwaterproductie in Maasgouw. Hierdoor hebben we wel enkele ruimtelijke beperkingen bij andere taken zoals klimaatadaptatie, en energietransitie.	regulier werk	€ 0

NR	Projectnaam	Beschrijving	Uitleg	Budget Klimaatadaptatie (algemeen middelen)
15	 Aanpak blauwalg en botulisme	Controle van waterkwaliteit samen met Waterschap. Tijdig sluiten van zwembad en waarschuwen mensen. Verwijderen van kadavers bij botulisme. Onderzoek naar lokale oorzaken van blauwalg en mogelijk aanpak.	eenmalig projectbudget	GRP
16	 Aanpak van hitte-stresslocaties	Inventariseren van locaties waar veel ouderen of jongeren verblijven en veel hittestress wordt ervaren. In gesprek met beheerders van deze locaties over maatregelen om de hittestress te verminderen (zie ook actiepunt schoolpleinen). Verkennen of in nabijheid van deze locaties koelte eilanden of routes in de openbare ruimte gerealiseerd kunnen worden (zie ook actiepunt koelte-eilanden en koele verbindingroutes)	Regulier werk	€ 0
17	 Preventie van natuurbranden	Gebruikers attenderen op brandgevaar (communicatie), controle en toezicht op gebruik. Treffen van preventieve maatregelen als onderdeel van het beheer van deze natuurgebieden in Maasgouw. Afstemming binnen regio.	Regulier werk	€ 0
18	 Versterking klimaatbuffers	Aanpak opzetten die is gericht op de versterking van natuurgebieden en verbindingzones (beekdalen) in de gemeente Maasgouw als natuurlijke klimaatbuffers. In samenwerking met terreinbeheerders.	Onderdeel van Project Groen Maasgouw	Groen Maasgouw
19	 Grootschalige aanplant van bomen	Grootschalige aanplant van bomen die water vasthouden (en daarmee wateroverlast en droogte verminderen) en die zorgen voor koelte bij hitte. In afstemming met de acties die zijn gericht op hittestress-locaties, koelte- eilanden en natuurlijke klimaatbuffers.	Onderdeel van Project Groen Maasgouw	Groen Maasgouw
20	 Communicatieplan Klimaatadaptatie	Communicatieplan dat beschrijft hoe we kennisdeling, bewustwording en voorlichting van de Klimaatadaptatiemaatregelen doen incl. uitvoering.	Eenmalig budget voor opstellen, jaarlijks budget voor uitvoering	GRP

Burgerparticipatie vergroening

In 2022 is er gestart met het project 'Vergroen mee'. Hierin worden bewoners gestimuleerd om hun versteende voortuin te vergroenen met behulp van de gemeente Maasgouw. Inmiddels zijn ruim 90 voortuinen binnen de gemeente vergroend. Onderstaand enkele resultaten van tuinen die zijn vergroend.

Voor

Na

Scholen en schoolpleinen klimaatproof

Naast het vergroenen van voortuinen in samenwerking met bewoners, worden ook schoolpleinen vergroend en klimaatproof gemaakt. Er worden samen met de scholen, kinderen en ouderleden plannen gemaakt om hun schoolpleinen klimaatproof te maken. Een gedeelte van de tegels wordt verwijderd en vervangen door bomen, struiken, gras en natuurlijke speelaanleidingen. Hierdoor wordt er op het plein schaduw gecreeërd en warmt het schoolgebouw minder snel op.

SBO Op de Tump, Heel

Bij SBO Op de Tump in Heel zijn alle werkzaamheden afgerond en is het plein voor meer dan de helft vergroend. In mei wordt het plein feestelijk geopend!

Basisschool De Koningsspil, Thorn

Bij basisschool De Koningsspil in Thorn is ook de helft van het schoolplein vergroend. Op de boomplantdag op 21 maart zijn, in samenwerking met een aantal klassen van de school, de bomen en struiken geplant en is er klaver ingezaaid. Ook is er een buitenleslokaal gerealiseerd zodat de school bij goed weer in de buitenlucht lessen kan geven.

De verdere aankleding van het plein volgt nog met natuurlijke speelelementen en houtwerk waarbij de school zelf ook een deel van de aankleding verzorgt.

Basisschool de Sleye, Heel

Bij basisschool de Sleye in Heel zijn de eerste werkzaamheden verricht in het kader van een opdracht vanuit de kinderraad. Tegels zijn eruit gehaald, planten zijn aangeplant en er is een wilgenhut met tunnel gemaakt. De werkzaamheden voor verdere vergroening van het plein zijn ook in gang gezet. Nog meer tegels worden verwijderd en hier komt groen voor in de plaats. Het verder aanplanten van bomen en struiken gebeurt in het najaar.

Basisschool St. Martinus, Beegden

Bij basisschool St. Martinus in Beegden zijn de eerste gesprekken gevoerd om tot vergroening te komen. De tijd tot de zomer zal gebruikt worden om tot een plan te komen. De uitvoering gaat na de zomer plaatsvinden waarna we aansluitend in het najaar bomen en struiken kunnen planten.

Overige scholen

Voor de komende jaren staan ook de resterende scholen in Maasgouw op de planning. De volgende scholen hebben zich gemeld voor het vergroenen van hun schoolplein:

- Basisschool de Maasparel, Stevensweert;
- Basisschool de Triangel, Linne.

Scholen die zichzelf niet melden worden actief door de gemeente benaderd om te kijken naar de mogelijkheden en wensen van de school.

Vergroenen openbare ruimte

Kerkplein, Maasbracht

Ook in de openbare ruimte wordt vergroend waar het kan. Zo is afgelopen jaar het kerkplein vergroend in samenwerking met bewoners van het plein en veteranen, waarvoor ook een 'Wit anjerperk' werd aangelegd om de veteranen te eren.

Don Boscoplein, Heel

Het Don Boscoplein in Heel staat op de planning voor vergroening. Op dit moment worden de plannen voorbereid. De uitvoering staat gepland voor dit jaar. Meer bomen en groen zorgen voor meer schaduw en lagere temperaturen op het plein en in het aangrenzende gebouw.

Onderzoek naar mogelijke boomplantlocaties

Om nóg meer zicht te krijgen op het vergroenen in de openbare ruimte is er een onderzoek gestart naar mogelijke boomplantlocaties in de openbare ruimte. Dit biedt kansen om inzicht te krijgen waar verharde gebieden kunnen worden vergroend en waar bomen van verschillende groottes kunnen worden geplant om daarmee positief bij te dragen aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid.

Op basis van het bovengronds en ondergronds ruimtebeslag wordt bepaald waar er nog ruimte is voor nieuwe bomen. Er wordt in beeld gebracht waar bomen van 1^e en/of 2^e en/of 3^e grootte kunnen worden geplaatst. Na afronding van de inventarisatie beschikt de gemeente over de juiste gegevens om bomen aan te planten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Maasgouw,

De secretaris,

C.M. Keersmaekers

De burgemeester,

D.W.J. Schneider